

Casserres actual

Pel caminó desdibuixat com una ratlla d'herba desgastada sobre l'erm, després d'una estona d'haver deixat la carretera a l'indret del pla de Roda, i en arribar a l'envista del monestir, fa l'efecte d'haver de travessar només un pla de poca pendent per abastar el final de l'excursió. És després que hom ha avançat un tros que s'observa el canvi de panorama. La Plana de Vic s'obre en pregones afraus; i ço que hom imaginava un desnivell suau, és una vall severa, de roques clapejades d'una vegetació esclarissada de rebolls de roure que s'atapeeix, sense perdre, però, una gran sobrietat, a la part baixa, cap al fons on el Ter decorre sobre un llit de pedra viva sembrat de grans carreus estimbats, vorejat d'amples franges d'arena i d'una zona de falgueres. Al final de la corba que dibuixa la vall, cap a la dreta, s'amunteguen pendissos llunyans de verd i d'una solitud còrpenadora; a l'esquerra, s'oviren, entre els brancatges, les pedres tallades de la vall de les gorgues per on el torrent salta fressós, entre gorgs i cascades. El cel és ample, sense que el retalli cap pic, fins a la mateixa carenada del monestir. La impressió de conjunt és agrisada, no sense gràcia i grandiositat, entre el color predominant de la pedra i el verd sense puixança, amb la fermesa del campanar intacte que ho presideix tot i que sembla voler fer oblidar les ruïnes que s'obren a la massa d'edifici aplegada als seus peus.

Cal baixar pel viarany brusc que s'escola rostos avall fins abastar la passarel·la; altrament fóra necessari o bé passar nedant l'ímpetuós corrent del Ter, o bé fer una marrada de tres hores, vorejant el riu que rodeja el promontori de Casserres, convertint-lo en una península, fins a tocar Fussimanya.

Després de passar el Ter cal guanyar de nou el desnivell pujant per un bon camí de bast, agençat d'una magnífica vista sobre el riu i d'una bella arribada fotogràfica al monestir.

La fermesa del campanar, una vegada a dalt, resta contrapesada en la impressió per l'estat ruïnós del mur frontal del monestir, esqueixat en la seva meitat, amb finestres adulterades rectangulars, coronat per la visió que s'avança de la part anterior del primer pis, esfondrada. Al claustre s'aguanta un pilar sencer deis que sostenien una coberta de fusta de poca pendent; i a les parets nord i llevant, les peanyes dels murs i un arc decoratiu indiquen els llocs orbatos dels corresponents sarcòfags. A les dependències del monestir queden les parets nues, cobertes, excepte a les peces de la part sud on les voltes han caigut, amb volta de canó de llosetes disposades a plec de llibre. A l'església són aparellats els arcs de pas a la nau esquerra

que resta sense volta des del terratrèmol de 1428. Una peça que fa de sagristia ve donada per dues parets, aixecades perpendiculars als extrems dels murs hastials, que inclouen l'absi lateral dret. El sòl d'aquesta gran basílica de tres naus i tres absis, ve donat per la pedra viva en grans lloses, que fa pendent del presbiteri cap al fons de les naus.

A desgrat de la ruïna, aquest vell monestir que tants interrogants ofereix a l'arqueologia i a la història, dona una sòlida impressió de grandiositat amb

la seva arquitectura funcional massissa en la que la recta i l'arc rodó
exclouen tot altre element arquitectònic.

Josep Junyent i Rafart, *Sant Pere de Casserres, Vic, AUSA*, I, núm. 9 (1954),
p. 397.